

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत (RKVY)
परंपरागत कृषि विकास योजना (PKVY)
सन २०२३-२४ मध्ये राबविण्याकरीता सर्वसाधारण
प्रवर्गाचा दुसऱ्या हप्त्याचा निधी वितरीत
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: योजना ३३२३/प्र.क्र.१२४/१-अ

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : १० जानेवारी, २०२४

वाचा :- १) केंद्र शासनाने www.agricoops.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित केलेल्या
राष्ट्रीय कृषि विकास योजना (RKVY) परंपरागत कृषि विकास योजना (PKVY) बाबतच्या
मार्गदर्शक सूचना.

- २) शासन निर्णय क्र.योजना ३३२०/प्र.क्र.७४/१-अ, दिनांक ०२.१२.२०२०.
- ३) शासन निर्णय क्र.योजना ३३२०/प्र.क्र.११३/१-अ, दिनांक ०८.१२.२०२०.
- ४) शासन निर्णय क्र.योजना ३३२२/प्र.क्र.१३९/१-अ, दिनांक १०.११.२०२२.
- ५) शासन निर्णय क्र.योजना ३३२३/प्र.क्र.१२४/१-अ, दिनांक ०४.०९.२०२३.
- ६) राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समीतीच्या इतिवृत्ताचे पत्र
क्र. RKV-०१२३/CR-१३/१४-A, दिनांक ३० मे, २०२३.
- ७) शासन निर्णय क्र.योजना ३३२३/प्र.क्र.१२२/१-अ, दिनांक २०.१०.२०२३.
- ८) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.F.No.१-१५/२०२३-PKVY/१ दिनांक ०८.१२.२०२३.
- ९) कृषि आयुक्तालयाचे जा.क्र.कृ.आ./पीकेव्हीवाय./सर्वसाधारण/३८६४०/२०२३.
दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३ चे पत्र.

प्रस्तावना :-

सन २०१६-१७ पासून राज्यात राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत परंपरागत कृषि विकास योजना ही गट आधारीत सेंद्रिय शेती योजना केंद्र हिस्सा ६०% व राज्य हिस्सा ४०% याप्रमाणात राज्यात राबविण्यात येत आहे. योजनेच्या माध्यमातून व्यावसायिक सेंद्रिय शेतीस व सेंद्रिय निविष्टा वापरण्यास प्रोत्साहन देणे, शेतकऱ्यांच्या शेतावार सेंद्रिय निविष्टा तयार करणे, सेंद्रिय प्रमाणिकरण करणे, सेंद्रिय शेतीवर आधारीत प्रशिक्षण घेणे, कमी खर्चाच्या तंत्रज्ञानाचा अवलंब करून शेतकऱ्यांना उत्पादन खर्च कमी करून आर्थिक उत्पन्न वाढविणे याबाबी योजनेत समाविष्ट आहेत.

२. सदर योजना गट आधारीत असून २० हेक्टर क्षेत्राचा एक गट याप्रमाणे गट स्थापन करण्यात येतात. योजने अंतर्गत एकदा निवड केलेल्या गट/लाभार्थीस ३ वर्ष लाभ देण्यात येतो. योजनेअंतर्गत सन २०२०-२१ मध्ये विदर्भातील सहा जिल्ह्यात ३५० गट व राज्यातील ४ आकांक्षित जिल्ह्यात २०

गट तसेच सन २०२२-२३ मध्ये राज्यातील सर्व जिल्ह्यात ५०० गट व सन २०२३-२४ मध्ये ८५० गट स्थापन करण्यात आलेले असून त्यास अनुक्रमे संदर्भ क्र. २ ते ४ व ७ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे. सन २०२२-२३ पासून परंपरागत कृषि विकास योजनेकरीता राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेमधून निधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

३. केंद्र शासनाने दिनांक ८ डिसेंबर, २०२३ च्या आदेशान्वये दुसरा हप्ता २५ % मर्यादेत सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी रु.१०८७.०० लाख इतका निधी वितरीत केलेला आहे. केंद्र शासनाने वितरीत केलेला सदर निधी राज्याच्या एकत्रित निधीमध्ये जमा झालेला आहे. सन २०२३-२४ च्या अर्थसंकल्पामध्ये सदर योजने करीता २४०१ ए ०५६ (केंद्र हिस्सा) या लेखाशिर्षाखाली रु.२९००.०० लाख इतकी तरतुद करण्यात आलेली आहे. तसेच २४०१ ए ०६५ (राज्य हिस्सा) या लेखाशिर्षाखाली रु.१९३१.०० लाख इतकी तरतुद करण्यात आलेली आहे. सर्वसाधारण प्रवर्गाचा पहिल्या हप्त्याचा केंद्र हिस्श्याचा निधी रु. २३७.०० लाख व त्यास समरूप राज्य हिस्श्याचा निधी रु.१५८.०० लाख असा एकूण रु.३९५.०० लाख निधी संदर्भ क्र. ५ अन्वये कृषि आयुक्तालयास वितरीत केलेला आहे.

४. केंद्र शासनाने संदर्भ क्र. ८ अन्वये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत परंपरागत कृषि विकास योजनेकरीता केंद्र हिस्श्याचा दुसरा हप्ता २५% मर्यादेत दिनांक ८ डिसेंबर, २०२३ च्या आदेशान्वये सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी रु.१०८७.०० लाख इतका निधी वितरीत केलेला आहे. त्यास समरूप राज्य हिस्श्याचा रु.७२४.६७ लाख असा एकूण रु.१८११.६७ लाख इतका निधी कृषि आयुक्तालयास वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

परंपरागत कृषि विकास योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी सर्वसाधारण प्रवर्गासाठीचा केंद्र हिस्श्याचा रु.१०८७.०० लाख लेखाशिर्ष २४०१ ए ०५६ या लेखाशिर्षाखाली व त्यास अनुसरून राज्य हिस्श्याचा रु.७२४.६७ लाख २४०१ ए ०६५ या लेखाशिर्षाखाली असा एकूण रु.१८११.६७ लाख इतका निधी कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे-

- १) सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधिन मार्गदर्शक सुचनानुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या अटी व शर्ती नुसार राबविण्यात यावी.
- २) खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवून सदर खर्चाचे लेखा परिक्षण अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्रे केंद्र व राज्य शासनाला लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावेत. योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबींवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र व राज्य शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा.
- ३) योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमा खर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातीला अखर्चीत रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे. जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात रकमा विचारात घेता येतील व संदिग्धता राहणार नाही.

- ४) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
  - ५) सदर निधी खर्च करताना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे/वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/P.W.D/मॅन्युअलचेअधिन राहून/C.V.C. तत्वानुसार/CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय /नियम /परिपत्रक /तरतुदी नुसार, बजेट व कोषागार नियमावली नुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अमंलबजावणी यंत्रणांनी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.
  - ६) वेळोवेळी शासन निर्णयान्वये वितरीत केलेला सर्व निधी पीएफएमएस (PFMS) मधील SNA प्रणालीद्वारे वितरीत करण्याची कार्यपद्धती बंधनकारक राहिल.
  - ७) सदर योजनेकरिता आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व सहाय्यक संचालक, लेखा-१, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
४. प्रस्तुतचे आदेश वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ मधील भाग-पहिला, उपविभाग तीन मधील अनुक्र.४ येथील नियम २७ (२) (ब) अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान केलेल्या शक्तीनुसार तसेच वित्त विभागाचे परिपत्रक क्रमांक अर्थस-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३ दिनांक १२.०४.२०२३ अन्वये दिलेल्या मंजूरीनुसार विभागाच्या स्तरावर निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०११०१७३२७८५०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उमेश चांदिवडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
३. मा.अ.मु.स. (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. आयुक्त कृषि, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
५. कृषि संचालक (आत्मा), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर .

७. सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक.
९. सर्व प्रकल्प संचालक, आत्मा.
१०. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
११. सहाय्यक संचालक, लेखा -१, कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१२. कार्यासन १४३१, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. वित्त विभाग (व्यय-१), मंत्रालय, मुंबई.
१४. निवडनस्ती (कार्यासन १-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.